

„Sztupica magyszerű munkát végzett. A néha csak pillanatokig tartó, a dráma első sodrába beiktatott szünetek, a mozdulatok játéka, a darab egész levegője, íze, zamata az ő tehetséges elképzelését dicséri.“

Az **ESTI HIRLAP** tömören ismerteti a darab tartalmát, majd Krležáról ír: „Miroszláv Krleža olyan író, akit nem lehet csak hazája irodalmának mértékével megérteni. Krleža 65 éves. A világnézet és az írói alkat kialakításában oly fontos ifjúkor éveit az Osztrák-Magyar Monarchia keretében fogvartott Horvátországban élte...“

„A magyar néző a színpadon forrpontig hevülő összecsapásokból, az írói igazságkeresés, szenvedélyét sürítő dikcióból ugyanazt az ítéletet hallja kiszívítani, mint Ady ez idő tájt írt cikkeiből és verseiből. Több ez mint párhuzam: népeink közös sorsából fakadó, közös írói hitvallás.

Krleža életműve azonban már a húszas években bontott szárnyat. A kortárs magyar irodalomban — főleg pedig a színmű-irodalomban, — senki sincs, aki úgy állná az idő próbáját, mint a nagy jugoszláv író. Az összevetésben látjuk meg például a jelentős életművet ránhagyó Molnár Ferenc korlátait. A kritika igénye, amely

Molnár tolla alatt az Olympiá-ban és a Hattyú-ban — ugyanazt a valóságot formálva — finom ironiává és pompázó költészeté finomodott, Krleža darabjában a társadalmi és emberi szituáció mélyére hatol, lényegretörő és kímélet-

A Glembay Ltd sehol sem laposodik korezmék „szócsövévé“, tételliliusztrációvá, sorsunk legszemélyesebb, vérünk áramából és idegeink izgalmaiból táplálkozó mozzanatai: szerelem, megcsalás, élet és halál kérdései sűrűsödnek csomópontokká a dráma szövegében. A Glembay-ok fenievadak: gyilkolnak, lopnak, mértéktelennül bujják, hamiskártyások, iszálkosak, és terheltek. A cselekmény zsúfolt, de a drámai építkezésben a halmozódó motívumok helyükön vannak, úgyhogy a sűrítés nem hat irreális túlzásként.“

Mint minden más nagy darabra a Nemzetiben, a Glembay Ltd-re is csak mehezen lehet jegyet kapni. Március 10-én ment tizenötödször, és amint Major Tamás, a színház igazgatója mondja, maguk a színészek is úgy érzik, hogy minél többet kerül színre, annál jobban felismerik és átérzik a darab magyságát. Valószínű, hogy Krleža városában, a horvát fővárosban is hamarosan műsorra kerül a Glembay Ltd — a Nemzeti Színház előadásában.

Nézelődés Betűországban

G. Czimmer Anna

Számunkra minden külföldi irodalmi szenzációnál nagyobb esemény lehet egy új ábécéskönyv megjelenése. Kivált ha olyan szép, mint az a meséskönyv külsejű Minerva kiadás, amelynek kemény tábláján tarka virágokkal átfont betűk hirdetik, hogy rajta keresztül **BETŰORSZÁG** rejtelseibe léphet be a jugoszláviai hétéves kis magyar. Ilyen vonzó külsejű, szép nyomtású és színképű könyvből szinte gyerekjátéknak tűnik a tanulás, ámde

azért elhisszük nekik, hogy ők is megizzadnak az írás-olvasás nagy tudományáért. A HÍD nem fóruma a tankönyv-bírálatnak, azt elvégezte már a három szakvéleményező és a referens. Ezt a tankönyvet Vajdaság A. T. tanügyi tanácsa jóváhagyta. Papírforma szerint tehát minden rendben van. És mégis, mintha valami nem volna egészen rendben. A tankönyv szavával élve, néhány »incoke-pincoke« észrevétel papírra kívánkozik.

Nem tudjuk, hogy a könyv összeállítói — Balázs Pál és Balázs Anna — mely forrásokat használták fel, azt sem tudjuk, hogy az illusztráló De Majo Dida elolvasta-e és megértette-e a szövegeket, de valami díszharmónia és bizonyos idegenszerűség tűnik fel a könyvben. A képek sokszor mást ábrázolnak, mint amit a szöveg mond. Például a szöveg szerint Juliskának a körme alá ment valami. Édesanyja mondja: Tartsd az ujjad Juliska. A képen az látható, hogy a térdét köti be. Vagy például Zoli új cipőt vásárol, magasszárút. A képen féllcipő látható. A vásárt szemléltető képen mincs sem árus, sem vevő, az áruk gazdátlanul állnak az asztalon. Az estéli fürdés szövege szerint »A fazékban forr a víz«. Feljött a hold.« A képen a kisfiú beépített fajansz-kádban fürdik, s az ablakon át a *fogyó hold* képe látható. Másutt az óra szó mellett képráma, a ráma szó mellett pedig óra képe áll. Azt elhisszük, hogy Bori néni nem tudott vizet meríteni a kútból, mert csorgóskutat látnunk, de nehezen képzelhető el, hogy a segíteni akaró kislány hogyan merítette meg a vödört benne. A város képe valóságos rejtvény, hogy mely országban s mely évszakban lehet mindaz, ami rajta van? De láthatunk még piros padlásszobát is, zöldkabátos piroscipős anyukát vásárlás közben, zsákból sárga mákot szóródni, és hogy Etel állva eteti Terit, aki szintén áll.

A hétévesek talán mindezt nem ve-

szik észre. Ám, szabad-e szempontnak tekinteni azt, hogy »a gyerekek úgysem veszik észre«? Azt azonban kétségtelenül észreveszik a hétévesek is, amikor a szövegben olyan betű fordul elő, amelyet még nem tanultak (19. oldalon a V betű), vagy amikor ilyen szavakat kell olvasniok: madáretető, üreze. Talán még egyik-másik tanítót, tanítónőt is zavarba hozza az élkezetek következetlen használata (ugyanazon az oldalon például az ürge és betű szó hol rövid, hol hosszú ú; óra és iron egymás mellett) és verejtéklet csal homlokára ez a mondat: Sicc cirmoscica a cernától, mert ver(!?)

Idegenszerűvé teszik a könyvet a város képén a manzárd tetős házak (mikor és hol élünk?), továbbá ezek a nevek: Áron, Bella, Hella, Huba, Lida, Szilvi, Oszkár, Tini. Aligha hallja őket a mi országunkban a gyerek s nehezen tudja a zsiráfot és az elefántot is elképzelni a maga valóságában, amikor a nagybetűk és kisbetűk közti viszonyt ezekkel szemléltetik.

Betűországban nézelődve még más tanulmányos és érdekes dolgokat is láttunk, de sok lenne mind felsorolni. Egyet azonban nem láttunk, hiába kerestük: a ly betűt a nagybetűk díszgárdájában.

Betűország belügyi szervei ne vegyék rossz néven, hogy nem síkoltunk át szó nélkül ezeken, de mi Betűország ügyét nem tartjuk szigorúan belügynek, hanem mindnyájunk ügyének.

A német színpad válsága

Ugyancsak meghúzza a halálharangot a német színház, a német színpad fölött Hans Weigel bécsi esztéta és műkritikus. »Requiem für das Theater« című cikkében (Gyászmise a színházért) talán kissé túl szélesen, kissé elnagyoltan, de sok éleslátással nyúl a

kérdéshez és a német világvárosok színpadainak válságában a színház haldoklásának jeleit is látja.

Az ember ezután azt hinné, hogy a színpadoknak — a film és televízió nagy versenye miatt — nincs már közönségük s ezért sorvadnak el, holott